

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. kr. 15., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę oplacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

N. 91.

Sobota 20. kwietnia 1850.

Rok bieżący gazety 39.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Grecya. — Turcya. — Egipt. — Wiadomości handlowe. — Rzecz o podatku od dochodów.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Spis dobrowolnych darów na rzecz zakładu inwalidów obw. Stanisławowskiego (Dokończenie.)

Z Tyśmienicy dali: Jan Solecki, komisarz finansowy 2 złr. nadstrażnicy: Jędrzej Jurewicz 30 k., Józef Paulik 30 k., Spiridion Tuszyński 10 k., Fran. Janelli 20 k. Z Nadwórny: Bazyli Sieradzki, komisarz finansowy 1 złr. 30 k., Nadstrażnicy: Bylina Leon 30 k., Jan Binder 30 k. Strażnicy: Rafał Sworakowski 15 k., Jan Wróblewski 15 k., Antoni Lubini 15 k. — Antoni Ortwein, respicyent 1 złr., Felicyan Zurakowski, nadstrażnik 21 k. — Strażnicy: Antoni Schindler 20 k., Jan Kuklak 20 k., Jan Zaleski 15 k., Jan Studziński 20 k., Marcin Bürgel 15 k., Józef Holzmilller 15 k. — Tadeusz Zgórski, respicyent 1 złr., Stelingowski, nadstrażnik 1 złr. — Strażnicy: Paweł Rybaszewski 15 k., Józef Barański 15 k., Władysław Matkowski 15 k., Jan Sieradzki 15 k., Wilhelm Janczalek, respicyent 1 złr. — Nadstrażnicy: Tytus Pogodowski 20 k., Juliusz Linde 15 k. — Strażnicy: Bazyli Sworakowski 15 k., Józef Szylagi 15 k., Ludwik Topolski 15 k. — Nadstrażnicy: Konstanty Kisielewski 15 k., Jan Neumann 30 k., Mikołaj Sobolewski 20 k., Michał Sieniatowicz 15 k. Strażnicy: Bazyli Filipowicz 15 k., Garguliński 15 k., Kurpiel 10 k., Korniewski 15 k., Jan Kolankowski 15 k., Litwinowicz 15 k., Linde 15 k., Moczuba 15 k., Nawrocki 15 k., Stradański 15 k., Żurowski 15 k., Żurakowski 15 k., Zubik 15 k. — Weckermann, ferleger 1 złr., Jan Angelli 30 k., Mancja Grün 5 k., Majer Knaul 10 k., Abr. Aboz 15 k., Fiszle Traub 15 k., Mayer Krämer 4 k., Jan Lisiecki 15 k., Zelig Engelsbein 15 k., Jan Krzempicki 15 k., Anna Kucharska 15 k., Fajbel Kwartler 4 k., Nuta Wolf-ram 4 k., Chaim Fisch 4 k., Juda Seheiner 10 k., Mendel Berger 6 k., Samuel Huth 6 k., Abrah. Holdmann 4 k., Mozes Aboz 4 k. Z Huty (Sołotwina): Juliusz Czajkowski respicyent 1 złr., Antoni Kral dtto. 1 złr. Nadstrażnicy: Zenon Szeliński 1 złr. 30 k., Piotr Holdowicz 1 złr., 20 k., Michał Hnicky 1 złr., Stanisław Mistal 1 złr. Józef Mayer 1 złr. — Z Porohów, nadstrażnicy: Karol Banko 10 k., Jan Szadecki 5 k. Strażnicy: Leon Kizima 10 k., Maryan Zieliński 5 k. — Z Sołotwiny: Antoni Łowicki nadstrażnik 15 k. Strażnicy: Piotr Bromowicz 5 k., Jan Derewnianka 5 k., Józef Kremski 5 k. — Z Mołotkowa, nadstrażnicy: Hiero. Bielski 15 k., Albin Hywel 10 k., Józef Krauber 9 k. — Z Porohów: Lajb Schaffer handlarz zbożem 20 k. Trafikanci: Szaja Weinrock 20 k., Lejzor Tauber 10 k., Koppel Reiss 10 k.

Sprawy krajowe.

Wystawa bydła i narzędzi rolniczych we Lwowie.

C. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie uchwaliło na posiedzeniu swoim d. 29. stycznia 1847 r. ażeby w celu przyczynienia się do wzrostu chowu bydła krajowego zaprowadzona była we Lwowie, w czasie każdego letniego zgromadzenia, wystawa bydła połączona z nagrodami za najpiękniejsze sztuki. W skutku czego komitet rzeczony Towarzystwa przedłożył c. k. Rządowi stosowny projekt do statutów wystawy i otrzymał dnia 23. czerwieca 1848 r. do l. 40,744 najwyższe zezwolenie o czym w Rozprawach Towarzystwa (Tom. V. str. 188—194) i w innych dziennikach krajowych publiczność gospodarczą zawiadomić nie omieszkwał, z tą zapowiedzią, że pierwsza wystawa miała się odbyć w lipcu 1849 r. Gdy wszakże ekoliczności ówczesne zamiaru tego wykonać nie pozwoliły: przeto Towarzystwo gospodarskie na tegorocznem posiedzeniu zimowem postanowiło, aby zapowiedziana wystawa bydła na zasadzie powyższych statutów we Lwowie b. r. odbyła się w czasie letniego zgromadzenia ogólnego.

W dopełnieniu tej uchwały komitet pospiesza niniejszem zawiadomić szanownych gospodarzy, iż pierwsza wystawa bydła oraz cu miesiąca czerwieca lub pierwszych dni lipca.

Ostateczny dzień i miejsce wystawy ogłoszone będą na 14 dni naprzód przez dzienniki krajowe.

Z komitetu c. k. Towarzystwa gospod. galic.

We Lwowie dnia 15. kwietnia 1850 r.

L. Sapięha, Prezes.

Laskowski, członek komitetu.

(Depesza telegraficzna.)

Wiedeń, 16. kwietnia „Oesterr. Correspondenz“ zawiera następującą depeszę telegraficzną:

Paryż, 14. Passage del Opera 5⁰/₀ renty 88 frank. 60 centymów. Słychać, że Papież 8. b. m. przybył do Frosinone.

Berlin, 15. Dziś była rada ministeryalna. Rząd postanowił akceptować zapadłe przyjęcie „en bloc“ konstytucyi niemieckiej. P. Manteuffel odjechał natychmiast do Erfurtu.

(Ułga dla więźniów cywilnych w fortecy Kufstein.)

Wiedeń, 14. kwietnia. Do fortecznej komendy w Kufstein nadesłano rozporządzenie ministeryalne, na mocy którego z więźniów politycznych stanu cywilnego osadzonych przez c. k. sąd wojenny, zdjęto kajdany.

(Kurs wiedeński z 15. kwietnia 1850.)

Obligacje długu państwa 5⁰/₀ — 93; 4¹/₂⁰/₀ — 81³/₄; 4⁰/₀ — 72; 2¹/₂⁰/₀ — 49. Akcyje bank. 1080. Losy z 1834 r. 169; z 1839 r. 107³/₄. Akcyje kolei półn. 109.

Ameryka.

(Wiadomości ze Stanów zjednoczonych Ameryki północnej.)

Niemiecko-amerykańskim paropływem Washington, który 20. marca opuścił Nowy Jork i zawinął do Bremerhaven, nie otrzymał żadnej wiadomości z późniejszej daty, ale niektóre ciekawe doniesienia, z których następujące tu zamieszczamy:

Zagodzenie wszelkich z niewolnictwa wynikających sporów zamyslił senat poruczyć wydziałowi z trzynastu członków — sześciom z południa, sześciom z północy, a jednemu z neutralnego środka. Lecz warunki zagodzenia są następujące: Kalifornia będzie przyjęta do Unii jako państwo niestrzymujące niewolników wraz z konstytucją swoją i granicami, jakie sobie sama nadała, natomiast będzie południowi zabezpieczona własność niewolników aktem kongresu, który za najpóźniejszą wydanie zbiegłych niewolników ze strony wolnych państw zaręcza. Dla Nowego Meksyku i miasta Deseret postanawia się tylko prowizoryum.

— Następcą odwołanego posła przy Wiedeńskim dworze pułkownika Webb, mianowała administracja pana Thompson z Indyana.

Hiszpania.

(Kwestya cłowa głównym przedmiotem zajęcia się ludności hiszpańskiej. — Stan finansów.)

Madryt, 1. kwietnia. Kwestya cłowa jest teraz głównym przedmiotem, którym się ludność hiszpańska zajmuje. Korzystniejsze coraz rezultaty nowej taryfy skłoniły rząd do rozpoczęcia z Portugaliją negocyacji względem związku cłowego. Wszystko za tem przemawia, iż podobna umowa powinna być łatwo przyjąć do skutku. Oba królestwa przedzielone Pyrenejami od reszty Europy, oblane oceanem i morzem śródziemnym tworzą kraj jeden, mają też same rzeki i połączone są wewnątrz jednymi prawie gościńcami, a same ich jeograficzne położenie łączy już królestwa te ze sobą. Linie i komory cłowe utrzymywane od obu rządów z wielkim kosztem na tycejącej się granicy, nie zdołają zapobiedz skutecznie przemysłnictwu, i przynoszą nadto handlowi obu państw nieobliczone straty. Rzecz jest zatem bardzo podobną, iż pożądana ta od stanu kupieckiego umowa przyjdzie do skutku. W ten sposób można byłoby połączyć przez porty portugalskie handel francuski z hiszpańskimi prowincjami Estremadura, Leon i Starą-Kastylią, nie potrzebując przebywać podwojną między Hiszpanią a Portugaliją istnącą linię cłową, i przemieszczać długą drogę łodem przez krainy dzielące wspomniane prowincye od granic francuskich. Największą wszakże trudność zachodzić by mogła w tej mierze z powodu istniejących potąd między Portugaliją a Anglią traktatów handlowych. — Stan nasz finansowy na rok bieżący jest wcale pomysłny. Nasze kortezy przyzwoliły na koszta potrzebne do wybudowania jednej fregaty wojennej, trzech brygów i jednego paropływu; gdy jednak od czasu wspomnianego wotum polepszył się znacznie stan finansów skarbowych, przeto upoważniła królowa na mocy wydanego do jen. Narvaez dekrety z 23. marca — ministra marynarki do wybudowania prócz tego jeszcze 6 wojennych parostatków i jednego okrętu transportowego. Asygnaty skarbowe z oznaczonym do spłaty terminem mają kurs pomysłny tak w stolicy, jako i na prowincyi, a nawet sam bank Ferdynanda chce wypłacać ministrowi finansów za podobne asygnaty brzęcząca moneta; potąd wszelakoż nie zrobił minister ztąd żadnego użytku. — Od niejakoż czasu pojawiła się w obiegu znaczna masa brzęczących pie-niędzy. — Dzisiejszy numer dziennika „Clamor publico“ skonfiskowano z powodu jednego artykułu w kwestyi pałacowej. — Generał hr. de Mirasol odjechał 30. do Kadyksu, z kądem odpłynię do hiszpańskich Antyllów.

(A. a. Z.)

(Stan zdrowia Królowej. — Połączenie się progresistów z umiarkowaną opozycją w izbie.)

Madryt, 5. kwietnia. Królowa jest ciągle w dobrym stanie zdrowia i wyjeżdża codziennie, ale tylko stępo i po ulicach piaskiem wysypanych. W pałacu czynią już przygotowania do jej pogodu. Zadziwia to wszystkich, że pomimo zbliżonego pogodu Izabeli, pojedynczy członkowie rodziny królewskiej dotychczas nie przybyli. — Ponieważ rozwiązanie izb jest spodziewane, nastąpiło połączenie progresistów z umiarkowaną opozycją, którzy zamysławiają nawzajem wspierać swych kandydatów w pojedynczych okręgach wyborczych, a wyłączać moderadosów.

Francya.

(Pocztą francuzką z d. 11. kwietnia.)

Paryż, 11. kwietnia. Mimo niepogody wydano znowu rozkaz przeciwny, zaczęł prezydent republiki i generał Changarnier odbyli na polu marsowem wielki przegląd stojącej w Paryżu piechoty. O godzinie 12 stała już dywizya generała Guillaubert, składająca się z brygad Jullien, Forrest, Campobert, tudzież brygada jazdy Reybel na polu marsowem: w trzech sztykach piechota, a w jednym jazda. Generał Changarnier poruczył dywizyjnierzowi wykonanie kilku ewolucyj wojskowych. O pół do pierwszej przybył prezydent w mundurze generała gwardyi narodowej, w towarzystwie ministra wojny i pięciu adjutantów. Rozdawszy 45 orderów legii honorowej, kazał wojsku defilować.

Podawca wczorajszego wniosku względem prawa wyborowego, pułkownik L'Espinasse, jest legitymistą i z prezydentem Napoleonem Bonaparte w przyjaźni.

„Patrie“ donosi: „Możemy teraz donieść o załatwieniu grecko-angielskich sporów, ktoromi publiczna opinia Europy i dyplomacya tak żywo się zajmowały. Wiadomo nam, iż lord Palmerston przesłał właśnie-co panu Wyse instrukcyę tej treści, jako tenże ma się zupełnie zastósować do rozjemczego sądu naszego posła Gros. Instrukcyja ta opiewa dalej, że jak tylko rząd grecki wypełni wyrzuczone przez pośrednictwo pana Gros warunki, natenczas ma admirał Parker wypuścić wolno zabrane przez flotę angielską okręta. Otrzymałiśmy ząd innąd i tę wiadomość, iż pan Gros ukończył już zupełnie sprawdzenie angielskich preteusyi, i że je znacznie zredukował. Tak np. zniżył reklamowaną przez p. Pacifico sumę 1,200,000 franków na 17,600 fr. Kwestya względem joińskich poddaucy została w podobny sposób uchylona. W kilka dni nastąpi bezwz wątpienia urzędowe ogłoszenie o załatwieniu tej kwestyi. (P. S. A.)

Włochy.

(FML. hr. Gyulai w Liwurnie. — Papięz w Terracina. — Wzburzenie z powodu debaty nad ustawą p. Siccardi w Turynie.)

Dnia 7. kwietnia odbył minister wojny fml. hr. Gyulai w Liwurnie nad austryackim wojskiem rewię.

— Papięz był w Terracina dnia 4. z entuzjazmem przyjęty. W samym Rzymie panuje wielka radość z powodu spodziewanego powrotu Ojca świętego.

— Piszą z Turynu pod dniem 9.: Wzburzenie z powodu debaty senatorów nad ustawą Siccarda, jest nie do opisania. Minister rozwijał w swojej mowie stosowność proponowanej ustawy, odwołując się do przyjętego podobnie przez duchowieństwo statutu, który nie zna żadnego wyłącznego sądu, a nakoniec pomimo wielkiego oporu przyprowadził do tajnego głosowania, z którego znany rezultat wyniknął. Skoro o tem dowiedziało się miasto, natychmiast zebrały się liczne tłumy pospólstwa, które wołając wprawdzie: niech żyje król i ministrowie, ale przytem dawały wyraźnie do zrozumienia, że znakomitemu prałatowi zamysławiają wyprawic nieharmonijną muzykę wieczorną. Jakoż w samej rzeczy niezadługo dały się słyszeć przeraźliwe gwizdania, i niezawodnie byłoby przyszło do excessu; lecz wojsko wszelkiego gatunku broni wystąpiło na plac, a policya przyaresztowała najzapalczystszych krzykaczy, poczem pospólstwo się rozeszło. Tymczasem wielka trwoga panowała w mieście; pozamykano kawiarnie i sklepy, jak gdyby się obawiano powstania, jednak obawy te były bezzasadne.

Niemce.

(Stosunki między Prusami i Austryą pod względem sprawy niemieckiej.)

Mniej potąd znane stosunki między Prusami a Austryą zaczęły się wyjaśniać. Pewna korespondencyja Frankfurcka wspomniała była ujedawnio temu o dobitnej nocie austryackiej. Doniesieniu temu nie dawano z początku wiary; teraz się jednak sprawdziło. Powodem noty tej ze strony Austrii były wszczęte z wielu stron protestacye przeciwko nadeszłym z Prus konwencyom wojskowym. Nie ogranicza się wszakże na samym tym przedmiocie ze strony gabinetu Wiedeńskiego dostatecznie wyjaśnionym, lecz przechodzi do głębszych kombinacyj politycznych. Dajemy tu główniejsze w tej sprawie zarzysy. Prusy przyznają dalsze po prawie istnienie związku z roku 1815. Do organicznych urządzeń tego związku należy wojenne ukonstytuowanie związku. Umowa wrzesniowa z roku zeszłego, która ustanowiła „Interim“, wskazuje na tę okoliczność wyraźnie w §. 6., iż centralna komisya związkowa załatwiać ma poruczone jej sprawy według istnących ustaw związkowych, a szczególnie według wojennej konstytucyi związku. Zobowiązania więc Prus powtórzone są pod nową i najnowszą datą. Austrya daje się przyzwoliła na rewizyę wojennej konstytucyi związku; żąda wszakże izby nie zmieniano bez przyzwolenia tyczących się stron

żadnych przysługujących im praw. Wszakże konwencyą wojskowa ubliżono nie tylko prawom Hanoweru (przy umowie z Brunświkiem) i zmieniono etat korpusu armii związkowej, lecz nadto nie zatrzymano tej głównej zasady, że związkowe siły wojenne szczególnych państw mają zostawać bezpośrednio w związku i pod związkową władzą wojenną. Zaczem konwencye wojskowe poddają się zbrojna wielu potąd udzielnych państw związkowych wprost pod władzę Pruską, i tylko za pośrednictwem Prus wcielają do związku, które-to państwo wzrosłoby w powagę, gdy przeciwnie związekby ją utracił. Austrya i Bawarya zdają się nie zaprzeczać temu, izby państwa znajdujące się pod protekcyą Prus zwały się z tem królestwem, żądają wszelakoż w tej mierze wspólnej a nie jednostronnej tylko umowy i porozumienia się; żądają powtóre, aby wspomniane państwa lenne przestały używać zupełnych praw związkowych, zwłaszcza że uznane od Prus prawo związkowe z roku 1815 nie zna państw przez połowę udzielnych — gdyż wszystkie używają prawa tego w zupełności. Państwa te zlawszy się z Prusami, utraciłyby swoje prawo głosowania w związku, gdy tymczasem głosy te nie przypadłyby Prusom — gdyż inaczej ucierpiałyby Austrya, Bawarya itd. podwójną stratę, nie żądając zwłaszcza nabycia więcej ziem. — Taka lub podobna jest treść noty wniesionej przeciw zamiarom Prus. (A. a. Z.)

Depesze telegraficzne.

(Rozprawy w izbie ludu parlamentu Erfurckiego.)

Erfurt, piątek, 12. kwietnia 6 godzina wieczór. Po przymówieniu się deputowanych Keller, Stahl, Beckerath, Soiron i Vincke odroczone o godzinie trzeciej dyskusyę na jutro.

Erfurt, sobota, 13. kwietnia. Generał Radowitz oświadcza w izbie ludu: Projekt lewej strony narazi na niebezpieczeństwo dzieło Unii. Przy wotowaniu odrzucono projekta pana Senden: 1) By izba uchwaliła staranne rozpoznanie przedłożonych punktów konstytucyi, jednak w formie skróconej; 2) po skończonem rozpoznaniu, by zawiadomiła radę administracyjną o uchwalonych zmianach dla wysłuchania sprzymierzonych rządów względem ich przyjęcia. i poparcia za ich przyzwoleniem dzieła konstytucyi. Następnie odrzucono projekt pana de Triest, „by przed ostateczną decyzją, czy przedłożone punkta bez odmiany przyjęte być mają albo nie, rozpoczęto nad zaproponowanemi odmianami obrady.“ Nakoniec projekt pana Hasselbach, „by izba uchwaliła zawiadomic radę administracyjną o przyzwolonych zmianach, aby sprzymierzone rządy względem ich przyjęcia były słuchane, i zastrzegły sobie dalsze postanowienie, jeżeliby zaproponowanych zmian nie przyjęto.“ Wniosek lewej strony przyjęto 125 głosami przeciw 89 w punkcie 1): „Izba ludu daje zupełne i bezwarunkowe przyzwolenie uchwalonemu pod rządami i do statutu związku z 20. maja 1849 przyłączonemu projektowi konstytucyi niemieckiego państwa, tudzież memoryałowi, który go tłumaczy, równie jak i projektowi do ustawy względem wyborów deputowanych do izby ludu. Nr. 2. i 3. projektu lewej strony. 2): „Izba ludu daje również zupełne i bezwarunkowe przyzwolenie przedłożonemu w zagajającym poselstwie z 20. marca 1850 dodatkowemu aktowi do projektu konstytucyi niemieckiego państwa.“ 3) „Izba ludu upoważnia na propozycyę sprzymierzonych rządów komisję niemieckiej rzeszy zawrzeć potrzebną konwencyę z zastrogą interesów Unii z temi do związku należąciami państwami, które, dopokąd Holsztyn i Lauenburg zostają po-za obrębem związkowego państwa, zastrzegły sobie wolniejsze postępowanie w regulacji swego handlowego ustawodawstwa i swoich stosunków handlowych do państw niesprzymierzonych wewnątrz i zewnątrz Niemiec i zastępstwo swoich interesów handlowych przez osobnych agentów konsularnych, i konwencyę te przysłałemu sejmowi do ostatecznego potwierdzenia przedłożyć.“ (Zostały powstaniem z ławek przyjęte.) Ministrowie i generał Radowitz głosowali, oprócz przy punkcie drugim, z większością. — O godzinie piątej zamknięto posiedzenie.

(Kurs giełdy frankfurckiej z 13. kwietnia.)

Met. Austr. 5⁰/₁₀₀ — 80¹/₈; 4¹/₂ pct. — Akcy bank. 1130.
Sard. 32⁵/₈. Hyszp. 3⁰/₁₀₀ — 29¹³/₁₆. Polskie 300 — 122¹/₂; 500 — 80³/₄.

Prusy.

(Sprawy szlezwig-holsztyńskie.)

Berlin, 11. kwietnia. Sprawy księstw będą na wszelki sposób w jak najkrótszym czasie zagodzone. Jak mi z dobrego źródła wiadomo, pisze korespondent Lloyda, zamysławiają Prusy trudny kierunek ich wraz z obowiązkiem gwarancyi złożyć w ręce związku. — Dotychczas nie podziękowała im żadna strona za ich usiłowania, i nadal nie mają żadnej wdzięczności się spodziewać. Widzą teraz dopiero, o czym już dawno powinny być przekonane, że swojego zdania nigdy nie przepra naprzeciw zdaniu wielkich mocarstw. Pierwszym krokiem na tej nowej drodze jest zastąpienie dotychczasowego komendanta Szlezwigu, pana Bonin, przez generał-majora Willisen, Ten jako oficer bez służby, nie będzie już reprezentował pruskiej partyi w armii holsztyńskiej, a że pan Bonin w ostatnim rozkazyce dziennym oznajmia swym żołnierzom, że wielu pruskich oficerów opuści z nim armię, nie można tego rozumieć inaczej, jak tylko, że wszyscy wkrótce z tego kraju ustąpią. Według najświeższych wiadomości z Kiel, jeżeli powyższe zdanie jest prawdziwe, nie będzie miała i związkowa komisya wiele do czytania w tej sprawie, bo wiadomo, że namiestnictwo weszło w bezpośrednią negocyacyę z Danią, a na tajnem posiedzeniu administracyi krajowej dnia 9. zgodzono się nawet na wniosek namiestnictwa zawiązania bezpośrednich ne-

gocycyacy z księciem Kopenhagi pod formą, jaką się w tej mierze namiestnictwu przez wotum zaufania udziela.

(Mające nastąpić rozwiązanie „Ligi.“)

Poznań, 7. kwietnia. Kolumny tutejszych dzienników wypełnione są rozprawami w kwestyi nastąpić mającego rozwiązania się „Ligi.“ Ustawa względem stowarzyszeń z dnia 30. marca wchodzi pozajutro (9. kwietnia) w prawomocność, a do tego czasu musi już nastąpić rozwiązanie. Jak słychać, wypadła na rozmaite zapytania wniesione do władz, czyliby Liga po zmodyfikowaniu swoich statutów nie mogła się ostać i nadal w dotychczasowym swoim zakresie — odpowiedź odmowna, mianowicie dla tych powodów, że każde wyłącznie polskie stowarzyszenie jako takie jest oraz i polityczne, i prowadzi do ośobnienia się narodowości sprzecznej z powszechnym dobrem prowincyi. **(D. R.)**

(Kurs giełdy berlińskiej z 15. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 106 L. Oblig. długu państ. 85³/₄ Akcje bank. 92¹/₂. Pol. listy zast. 95¹/₂ L. Pols. 500—80¹/₈; 300—122¹/₂ L. Frydrychsdy 13¹/₂. Inne złoto za 5 tal. 12¹/₂.

Królestwo Polskie.

(Uwiedomienie ze strony banku polskiego.)

Warszawa, 12. kwietnia. W zastosowaniu się do najwyższego okazu z d. 15. września 1841 roku, upowazniającego bank do puszczenia w obieg biletów na ruble srebrne i wyjęcia z tegoż jednocześnie biletów na złote polskie wystawionych, oraz z uwagi, że przez ciągłą zamianę tychże biletów, niewielka już ich liczba pozostaje w obiegu, podaje Bank polski do wiadomości publicznej, że w skutek rozporządzenia władz wyższych, kasy rządowe na prowincyi odebrały polecenie dopełniania zamiany biletów na złote wystawionych, jakoteż przyjmowania ich we wszystkich należnościach, tylko do dnia 20. sierpnia (1. września) r. b. t. j. biletów dawnych kasowych, biletów bankowych pięcio i sto-złotowych; po upływie którego to terminu bilety te tylko w kasie banku wymieniane będą, aż do czasu terminu prekluzyjnego, później oznaczyć się mającego. Wzywa przeto osoby interesowane, aby przed upływem 20. sierpnia (1. września) r. b. do kas rządowych, a mianowicie gubernialnych, powiatowych i miejskich pobliskich, ze złożeniem biletów za złote wystawianych zgłaszali się, w późniejszym bowiem czasie narazone być mogą na ponoszenie kosztów opłaty portoryjnej, z powodu potrzeby przesyłania tych biletów do kasy banku w Warszawie, dla zamiany ich na bilety w rublach srebrnych lub na monetę brzącającą. Warszawa, dnia 28. marca (9. kwietnia) 1850 roku.

Grecya.

(Wiadomości tyczące się sprawy angielsko-greckiej.)

Do gazety Times piszą z Aten, 28. marca, że jak baron Gros, tak też angielski poseł pan Wyse w konferencyach swoich na pokładzie francuskiego wojennego paropływu La Vedette uznali przesadnymi pretensyc pana Pacifico. Takiej samej natury mają być także pretensyc pana Pacifico do portugalskiego rządu, lubo prawie nie do uwierzenia jest, że grecki rząd dopiero przed trzema dniami uznał za rzecz potrzebną napisać w tej mierze do Lizbońskiego gabinetu. Pewna jest, że zapóźno nadejdzie z tamąd odpowiedź. Pan Pacifico bawi teraz na pokładzie angielskiego przed Pireus stojącego okrętu, gdzie z nim pan Gros rozmawiał.

Pretensyc pana Finlaya, z którym pan Gros również miał rozmowę, są sprawiedliwsze. Grecki rząd skłania się do zaspokojenia ich. Baron Gros przynęca także panu Pacifico sumę, prawda że daleko mniejszą, niż są jego pretensyc, a potem wyda sumaryczny wyrok, a to z pominięciem zasad angielskiego prawa, które pozwala na niezawisłe państwo, jakim jest Grecya, pieniężne kary nakładać. — Jeżeli mu się nie powiedzie w taki sposób zagodzić tę sprawę, tedy otósownie do swoich instrnkcyci powróci natychmiast do Francyci, a admirał Parker rozpocznie według instrukcyi lorda Palmerstona, nową strzejszą blokadę na całym greckim Wybrzeżu.

Turcya.

(Wiadomości z Bośni.)

Zara, 5. kwietnia. Według doniesień z Vokup i Glamoc (w Bośni) wysłał wezyr z Trawnika parlamentarza do Bihaczy w zamierze porozumienia się wzajemnego. Parlamentarza przyjęto uprzejmie, dano mu wszelakoż ze strony przewódzcy insurgentów Kedica wyraźne zapewnienie, iż nałożonych podatków żadną miarą nie odejmują się opłacać, zwłaszcza, że to nie wyszło z woli w. sułtana. Podniesiono broń nie przeciw sułtanowi lecz przeciw nowemu systemowi opodatkowania. — Z tem oświadczeniem przybył parlamentarz nazad do Trawnika. Wezyr nie ma do dyspozycyci dostatecznej dla zawajowania Krainy siły zbrojnej; nie wiele też może liczyć resztę bośniackich okręgów, zwłaszcza że tamtejsi mieszkańcy rąbiły się uwolnić od tego nowego podatku. Z tego powodu zajął on od sułtana nowych posiłków.

Knin, 31. marca. Stosunki handlowe i towarzyskie między n okragiem a Krainą nie zostały przerwane. Również panuje zultny spokój wzdluz całej dalmatyńskiej granicy. **(W. Z.)**

Egipt.

Artin Bey prezydentem najwyższego trybunału. — Do charakterystyki Abbas Baszy.)

Aleksandrya, 21. marca. Artin Bey, pierwszy minister

powrócił właśnie po szczęśliwym dokonaniu misyci do Konstantynopola, i w nadgodę za roztropność swoją mianowany jest pr. zyden-tem najwyższego trybunału, dla tego w funkcyi swojej przez swego brata jest zastępowany. — Basza mieszka ciągle jeszcze w swym pałacu na pnszczy, niedaleko wielkiego gościńca do Indyów, który teraz nabiera większego znaczenia. — W wielkiej stacyi na puszczy utrzymują ciągle znaczny zapas obroku dla wielu koni, tak, iż 50 osób może w równym czasie jechać w dalszą drogę, czego przedtem nie było. Pakunek podróżnych transportują muły, przeczco również oszczędza się na czasie. — Teraźniejszy Basza czyni w ogóle wiele dla przypodobania się Anglikom. Względem przyszłej polityki Egiptu do wysokiej porty słychać, że żądany za życia Mehmeda Alego dodatek 240,000 funt. szterlingów na wojenne potrzeby Porty załatwiony będzie sumą trybutową, która Egipt corocznie Portcie wypłaca. Sułtan zyskuje w Egipcie wielki wpływ, gdyż narzucając tam przywiązanych do niego urzędników, stara się zawisłość Egiptu od Porty nie tylko imiennie, ale nawet faktycznie zaprowadzić.

Abbas Basza jest z wielu względów roztropnym człowiekiem; ale jest oraz namiętnie zakochany w spokoju, i dla tego przytaje nie na jedną rzecz, którejby Mehmed Ali nigdy był nieozwolili. **(Times.)**

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 19. kwietnia.)

Lwów, Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzce pszenicy po 15r.10k., żyta 10r.30k., jęczmienia 9r.30k., owsa 6r.38k., prosa 10r., hreczki 10r., grochu 10r.48k., kartofli 5r.30k. — Cetnar siana po 3r.55k., okotów 1r.24k. Sąg drzewa bukowego po 30r.30k., sosnowego 22r.30k. Cena drobnej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Jasielskim.)

Jasło, 8. kwietnia. Według wykazów handlowych z obvodu Jasielskiego istniały tamze w drugiej połowie marca następujące ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża: korzec pszenicy 15r.50k.—16r.40k.; żyta 11r.50k.—12r.30k.; jęczmienia 10r.35k.—11r.20k. i owsa 6r.50k.—7r.30k. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Tarnopolskim.)

Tarnopol, 16. kwietnia. Od 1. do 15. b. m. sprzedawano na targach w Tarnopolu, Trembowli i Zbarażu w przecięciu korzce pszenicy po 9r.46k., żyta 7r.20k., jęczmienia 5r.20k., owsa 3r.41k., hreczki 5r.12k., kartofli 2r.50k. Cetnar siana 3r.4k., wełny w Tarnopolu po 150r. do 250r., a w Zbarażu po 250r. Sąg drzewa twardego kosztował 23r.45k., miękkiego 15r.50k. Funt mięsa wołowego 9k., a garniec okowity 3r.21k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 20. kwietnia.

W monecie konwencyjnej.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	28	5	32
Dukat cesarski	5	31	5	34
Pótimperył zł. rosyjski	9	31	9	34
Rubel fr. rosyjski	1	49 ¹ / ₂	1	50 ¹ / ₂
Talar pruski	1	34	1	35
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	99	52	100	3
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	100	—	100	10

(Kurs wekslowy wiedeński z 15. kwietnia.)

Amsterdam 164¹/₂ p. 2. m. Augsburg 117³/₄ p. uso. Frankfurt 117¹/₂ p. 3. m. Genua 138 p. 2. m. Hamburg 173 p. 2. m. Liworno — Londyn 11.51 p. 3. m. Medyolau 106¹/₂ p. 2. m. Paryż 139¹/₂ p. 2. m. Agio duk. ces. 23¹/₄. Napol. 9.32. Szufryn. 16.20. Agio srebra 16¹/₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. kwietnia. PP. Krajewski Nikazyusz, z Brzeżan. — Gumowski Wiktor, z Bereźnik. — Skrzyński Ludwik, z Nozdrzca. — Jakubowicz Józef, z Sanoka. — Jędrzejowicz Sperat, z Glińska.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. kwietnia. Książę Sapieha Leon, do Podhorzec. — Hr. Rusocki Włodzimierz, do Dulib. — Hr. Łazański Wacław, do Przemyśla. — Hr. Thürheim do Łañcuta. — Baron Degratia, do Łañcuta. — PP. Rulikowski Kajetan, do Sniatażowa. — Gniewosz Józef, do Przemyśla. — Kunaszewski Władys., do Pawelcza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. kwietnia:

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperaturny do g.6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery	
6 god.zr.	27	11	7	5°	10,7°	wschodni
2 god.zr.	27	11	7	10,4°	4,5°	wschodni
10 g. w.	27	11	6	7,5°		eicho

T E A T R.

Dziś: opera niem. „Ernani.“
Jutro: po raz drugi: „Wielka inkwizycya.“

Rzecz o podatku od dochodów.

(Ciąg dalszy.)

W jaki sposób wykazuje się dochód?

Negocjanci prowadzący o przychodach i wydatkach porządne księgi mogą z większą łatwością wykazać swój dochód, aniżeli np. profesjonisci, którzy oprócz pojedynczej księgi kontowej, innych nieprowadzą rachunków. W takim razie nie innego niepozostaje, jak oznaczyć dochód z ogółowych wydatków, które w każdym zarządzie domowym jak najdokładniej wykazać można. Jeżeli więc profesjonalista mający płacić podatek od dochodów, dochody swoje należycie chce fasonować, tedy może to uczynić w następujący sposób:

Będzie mu zapewne wiadomo, jaki był stan jego kapitału obrotowego przed czterema latami t. j. z końcem października 1845, i jaki był z końcem października 1848; jeżeli się okaże, że n. p. wartość zapasów o 2000 złr. wzrosła, że narzędzia, które sobie sprawił warte są o 1000 złr. więcej, wtedy z pewnością powiedzieć może, że w tych trzech latach miał 3000 złr. czystego dochodu. — Do czystego dochodu należą również wszystkie wydatki jego na pomieszkanie, ubiór, zgoła na gospodarstwo domowe. W tym względzie łatwo się da zrobić kosztorys; albowiem tylko to ulega podatkowi, co wydał na utrzymanie domu i co niema związku z przedsiębiorstwem. Czynnosc za warsztat, zapłatę czeladzi, wydatki na wikt czeladników i terminujących chłopców, należy potrącić, to bowiem liczy się do wydatków obrotowych. Jeżeli profesjonalista zdoła wyszczególnić te kwoty ze zbliżeniem do prawdy, wtedy fasya dochodu jest gotowa. Wiadomo mu, że się stan jego kapitału obrotowego w tych trzech latach powiększył o 3000 złr., przeto na każde z tych trzech lat 1846, 1847 i 1848 służących ku przecięciu, przypada czysty dochód 1000 złr. — Jeżeli dalej na opędzenie domu swego t. j. dla siebie i swojej rodziny wraz z pomieszkaniem, ubiorem i na rozrywki, rocznie potrzebował także 1000 złr. miałby tedy 2000 złr. czystego dochodu, do którego sumy powinien doliczyć także przewyżkę gotowych pieniędzy zostających w kasie.

Jeżeli, na przykład, z końcem października 1845 zapas jego gotowych pieniędzy wynosił 300 złr., a z końcem października 1848 miał w kasie gotowych pieniędzy 1200 złr., wtedy te 900 złr. uważać należy także za czysty dochód z tych trzech lat, a mianowicie na rok jeden 300 złr., co wszystko razem okaże czysty dochód 2300 złr.

Z tego powodu niewolno wyłączać z fasyi kapitały wyciągnięte z przedsiębiorstwa, ponieważ stanowią część czystego dochodu z tych trzech lat. Jeżeli n. p. ten sam profesjonalista w tym przeciągu czasu z dochodów swego przedsiębiorstwa za 3000 złr. kupił pięć procentowych obligacji, wtedy znowu po tych trzech latach 1846, 1847 i 1848 przypada rocznie 1000 złr. jako czysty dochód, ogółowa przeto suma czystego dochodu wyniesie 3300 złr., które fasonować i od nich podatek dochodowy 5% czyli 165 złr. płacić należy.

Tym sposobem osiągnie się trzecia rubryka w oddziale VI. czysty dochód, który zostaje nieodmienny bez względu na dochody i rozchód.

Do tego czystego dochodu rocznych 3300 złr. dolicza w niniejszym przykładzie profesjonalista, zapłatę dla czeladzi, wikt dla czeladników i chłopców terminowych, czynsz od warsztatu i sklepu; tym sposobem otrzyma cały dochód, który się wyszczególnia w pierwszej rubryce oddziału VI., a ponieważ te wydatki przytoczone są także w rubryce rozchodu, przeto niezmieniają one wcale czystego dochodu. Jeżeli więc w przytoczonym przykładzie, gdzie czysty dochód wynosi rocznie 3300 złr., rozchód na przedsiębiorstwo wynosi 3000 złr. rocznie, wtedy w arkuszu fasonalnym wykazać ma jako dochód ogółowy 6300 złr. 3000 złr. zostają jako rozchód, a przeto reszta t. j. 3300 złr. przypada jako czysty dochód. Przypuścimy jeszcze, że ten profesjonalista zakupił i potrzebował surowego materiału za 6000 złr., w takim razie doliczonoby znowu i tę sumę do dochodu i rozchodu, a reszta czyli czysty dochód znowu zostałby jak przedtem nieodmienny, przedsiębiorca miałby w takim razie 12.300 złr. dochodu, 9000 złr. rozchodu, a więc zawsze 3300 złr. czystego dochodu. Dla osób chcących sumiennie fasye swoje ułożyć, jest to najpewniejsza droga, i ten popularny wykład posłuży za objaśnienie dla tych, którzy niechęć obciążać swego su-

mienia błędnymi podaniami, chociażby nawet z niezajomości prawa pochodzić miały. Z tego powodu należy nam jeszcze nadmienić, że procenta czyli prowizye od obcych kapitałów, wchodzących w obrót przedsiębiorstwa, potrącać niewolno, lecz je w czystym dochodzie wykazać należy. Ponieważ każdy dłużnik ma prawo potrącić wierzycielowi piąty procent od prowizyi, przeto prowizya ma pozostać przy czystym dochodzie, albowiem wierzyciel wynagradza dłużnikowi podatek, który on od tej prowizyi opłaca. Ten sposób zeznania podatku od dochodów przysłuży takim przedsiębiorcom, którzy nieprowadzą ksiąg kupieckich. Przejdziemy teraz do fasonowania majątku tych, którzy księgi swoje z wszelką formalnością prowadzą, jak n. p. Kupey; fabrykańci, hurtownicy itp. Późniejsze rozporządzenie ministerstwa finansów pozwala, że te zeznania mogą być sporządzone albo przez każdego z osobna, albo według gremiów. Będziemy się przeto starali wyjaśnić, w jaki sposób mają się fasonować przedsiębiorcy poszczególni równie jak i gremia.

Za główną podstawę fasyi służy konto zysku i straty, tam bowiem liczbami jest wykazane co się zyskało lub straciło.

Radzibyśmy, aby niniejszy wykład także i tych zajął, którzy nie są obeznani z systemem rachunkowości podwójnej, wejdziemy przeto w bliższy rozbiór tego przedmiotu.

Ogółowe konto zysku i straty wykazuje w stanie czynnym zysk za każdego konto z osobna, a więc sumę, ile się w ciągu roku na pojedynczych artykułach zyskało. Na drugiej zaś stronie, w stanie biernym zawarte są straty, które to lub owo konto wykazuje. — Wyszczególnione tam jest konto utrzymania domu, konto kosztów handlowych, konto prowizyi, konta należności od osób itp., z czego się ostatecznie okazuje, jaki zysk lub jaką stratę przyniosło przedsiębiorstwo w ogóle. Jeżeli więc, na przykład, konto zysku i straty zawiera w stanie czynnym 80.000 złr.; a w stanie biernym 60.000 złr. wtedy zostaje w stanie czynnym Saldo 20.000 złr. które się jako Debet przenosi na konto kapitału, i te konta wyrównać musi jeżeli rachunki dobrze były prowadzone.

Konto zysku i straty podaje nam więc wszystkie punkta oparcia do zrobienia fasyi.

Cała stronnica stanu czynnego wykazuje zysk należący do czystego dochodu. Tę sumę wyszczególnia się w fasyi jako dochód. Rubryka rozchodu obejmuje zaś stronnice stanu biernego t. j. wyszczególnienie sumy, którą się straciło lub wydało. Ale ponieważ w stanie biernym zawarto są także wydatki na utrzymanie domu, i prowizye za długi przedsiębiorstwa, należy je przeto odciągnąć, stanowią one bowiem czysty dochód podpadający podatkowi. Również Saldo w stanie czynnym przytoczonego przykładu w kwocie 20.000 złr. należy potrącić a reszta oznacza się w fasyi jako rozchód, poczem czysty dochód podpadający upodatkowaniu sam przez się wypływa.

Mieliśmy w przykładzie naszym w stanie czynnym 80.000 złr., które stanowią dochód, a w stanie biernym wraz z Saldo 20.000 złr. także 80.000 złr. Teraz zaś od tych 80.000 złr. należy odciągnąć konto utrzymania domu własnego n. p. w kwocie 6000 złr., konto prowizyi w kwocie 800 złr. i Saldo 20.000 złr., razem 26.800 złr. pisze się więc w rubrykę rozchodu 53.200 złr. poczem wykazuje się czysty dochód w sumie 26.800 złr. Ta suma eruowana jest z ksiąg kupieckich w ten sam sposób, jakiesmy to okazali w przykładzie profesjonalisty, który ksiąg nieprowadzi.

Spisywanie fasyi według gremiów jest pojedyncze a negocjanci mają przytem tę korzyść, iż nikt niewgląda w szczegóły ich przedsiębiorstwa. Gremium obznajomione jest z poszczególnymi stosunkami i wie dosyć dokładnie, ile procentów może zyskać pojedyncze przedsiębiorstwo według rozmaitych stosunków; łatwą byłoby przeto rzeczą, gdyby gremium kupieckie podało skalę według pewnych procentów intraty, z którejto skali snadnieby się dał wyprowadzić czysty dochód ulegający podatkowi.

Obowiązani do płacenia podatku od dochodu, należący do drugiej klasy mogą się w ten sam sposób fasonować, jak ci którzy należą do klasy pierwszej, pozostaje nam przeto tylko wskazać jeszcze sposób fasonowania rentów od kapitału bez pracy: z trzeciej klasy podatku od dochodów.

(Dokończenie nastąpi.)